

30.9.2024

Hyvinvointialuelouden ja –hallinnon neuvottelukunta 5/2024

Aika ma 30.9.2024 klo 12.00-15.00

Paikka Teams-etäyhteys

Paikalla

Puheenjohtaja

Anna Kaisa-Ikonen, kunta- ja alueministeri, valtiovarainministeriö

Maija Niskala, ministerin erityisavustaja, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtaja

Juha Majanen, valtiosihteeri kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö

Jäsenet

Susanna Huovinen, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö

Minna-Marja Jokinen, hallitusneuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö

Tanja Rantanen, budjettineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö

Eeva-Riitta Pirhonen, ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Pasi Rentola, talousjohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jaana Määttä, johtava asiantuntija, sisäministeriö

Eveliina Pöyhönen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

~~Tiina Korhonen, osastopäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö~~

Anneli Kiljunen, aluehallituksen puheenjohtaja, Etelä-Karjalan hyvinvointialue

~~Tero Järvinen, hyvinvointialuejohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue~~

Anu Helin, talousjohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Sami Sipilä, konsernipalvelujen toimialajohtaja, Etelä-Savon hyvinvointialue

Camilla Söderström, hallintojohtaja, Itä-Uusimaan hyvinvointialue

~~Timo Halonen, hyvinvointialuejohtaja vt., Kainuun hyvinvointialue~~

Olli Naukkarinen, hyvinvointialuejohtaja, Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Helinä Saarela, talousjohtaja, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

~~Maria Kaisa Aula, aluehallituksen puheenjohtaja, Keski-Suomen hyvinvointialue~~

Jan Tollet, hyvinvointialuejohtaja, Keski-Suomen hyvinvointialue

Raija Kontio, hyvinvointialuejohtaja, Keski-Uusimaan hyvinvointialue

Harri Hagman, hyvinvointialuejohtaja, Kymenlaakson hyvinvointialue

Tapani Melaluoto, aluehallituksen puheenjohtaja, Lapin hyvinvointialue

Markus Syrjänen, konsernipalvelujen johtaja, Länsi-Uusimaan hyvinvointialue

Juhani Sand, konsernipalvelujen johtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue

Linda Jakobsson-Pada, hallintojohtaja, Pohjanmaan hyvinvointialue

Ismo Rouvinen, talousjohtaja, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

~~Anu Vuorinen, strategia- ja talousjohtaja, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue~~

Kari Janhonen, talousjohtaja, Pohjois-Savon hyvinvointialue

Antti Niemi, talousjohtaja, Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Kirsi Varhila, hyvinvointialuejohtaja, Satakunnan hyvinvointialue

Mikko Hokkanen, konsernipalvelujen johtaja, Vantaa-Keravan hyvinvointialue

Laura Saurama, konsernijohtaja, Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Matti Bergendahl, toimitusjohtaja, HUS-yhtymä

Daniel Sazonov, apulaispormestari, Helsingin kaupunki

Pysyvät asiantuntijat

Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, muutosjohtaja, valtiovarainministeriö

Jarkko Levasma, ICT-johtaja, valtiovarainministeriö

Sihteeristö

Noora Heinonen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö pääsihteeri

Antto Korhonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö asiantuntijasihteeri

~~Hanna-Maija Perttola, projektiassistentti, valtiovarainministeriö — tekninen sihteeri~~

Erikseen kutsutut

Olli Hyvärinen, kaupallinen neuvos, tiimiesimies, työ- ja elinkeinoministeriö, asiakkohta 5

Riikka Hietanen, johtava asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö, asiakkohta 5

Kati Jussila, finanssineuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö, asiakkohta 6

~~Sanna Svahn, hyvinvointialuejohtaja, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, H23-verkoston puheenjohtaja, asiakkohta 6~~

Eeva Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö, asiakkohta 6

Antti Väisänen, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, asiakkohta 6

Roosa Valkama, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö, asiakkohta 6

Jenni Kellokumpu, johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, asiakkohta 6

Käsiteltävät asiat

1. Kokouksen avaus ja osallistujien vahvistaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.01. Vahvistettiin osallistujat.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista kokouksen esityslistaksi.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Viranomaisradioverkon (Virve) hinta- ja alijäämätuen vaiheittainen lakkauttaminen

Jarkko Levasma kertoi tuen vaiheittaisesta lakkautumisesta. Tuen määrä lasketaan 4,1 miljoonaan euroon vuonna 2025. Tuki poistuu kokonaisuudessaan vuoden 2026 alusta lukien.

Keskusteltiin tuen lakkauttamisen vaikutuksesta hyvinvointialueiden talouteen. Tuen poistumista ei kompensoida.

Merkittiin tiedoksi neuvottelukunnalle.

5. Hankintalain uudistaminen

Olli Hyvärinen kertoi hankintalain uudistamisesta, erityisesti sidosyksikkösääntelyn uudistamisesta.

Keskusteltiin hyvinvointialueiden kyvykkyydestä toimia vaativissa hankintamenettelyissä in-house-yhtiöiden sijaan, tarpeesta siirtymäaikaa tukevalle sääntelylle, uudistuksen hyvinvointialueiden kustannuksia nostavista vaikutuksista sekä huoltovarmuudesta. Tarkkaa vaikutusten analysointia päätöksenteon pohjaksi peräänkuulutettiin.

Uudistuksen tavoitteita pidettiin myös hyvinä. Uudistukset eivät kuitenkaan saisi johtaa innovatiivisten hankintojen hankaloittamiseen tai hallinnollisen taakan kasvuun.

Merkittiin tiedoksi neuvottelukunnalle.

6. Hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittäminen

Kati Jussila kertoi hyvinvointialueiden rahoitusmallin kehittämisestä tällä hallituskaudella hallitusohjelmakauden mukaisesti. Rahoituksen tarveperusta säilyy päätöksena ja sitä kehitetään tutkimukseen perustuen. Rahoitusmallia kehitetään kolmessa vaiheessa.

Ismo Rouvinen kertoi alueiden näkemyksistä rahoitusmalliin liittyen. Alueiden yhteinen näkemys on, että rahoitusta tulee kehittää ennustettavampaan suuntaan siten, että alueiden alijäämäpaine vähenee vaikuttavasti:

- lainsäädännön ja toimintaympäristön muutokset eivät saa kasvattaa hyvinvointialueiden alijäämäpainetta
- rahoitusmallia tulee kehittää siten, että hyvinvointialueiden rahoitus on ennustettavaa
- alueet toivovat lisää keskustelua rahoitusmallin kehittämisestä

Tanja Rantanen kommentoi toiveita rahoitusmallin yksinkertaisuudesta ja ymmärrettävyydestä. Rahoitusmallin toimivuudesta tulisi kerätä kokemuksia ja keskittyä siihen, miten voitaisiin kehittää rahoitusmallin ennakoitavuutta. Rantanen kommentoi myös julkisuudessa esiintyneitä ajatuksia maakuntaverosta. Alueiden veropohjan erilaisuus ja hyvinvointialueiden tehtävien lakisääteisyys ovat veron osalta haastavia tekijöitä.

Keskustelussa esitettiin seuraavia huomioita:

- Pidemmän aikavälin kehittämistarpeita tulisi harkita punnitusti, sillä alueiden mielipiteet jakautuvat vahvasti.
- Rahoituksen ennustettavuus on hyvä lähtökohta.
- Rahoitusmallin kehittämistä tulisi tarkastella myös kriittisesti pohtimalla, vievätkö muutokset rahoituksen perusmallia parempaan suuntaan vai ei. Tarvitaan myös rahoitusmallin kannusteiden arviointia.
- Indikaattoreiden ajantasaisuutta tulisi kehittää ja käytetyn tietopohjan on oltava avoimesti kaikkien saatavilla ja tarkasteltavissa.
- Tarveparametrien merkittävät muutokset ovat ongelmallisia, näiden muutosten läpinäkyvyyttä tulisi lisätä merkittävästi.
- Rahoituksen siirtymävaiheen ratkaisujen toimivuutta tulisi arvioida huomioiden, että mm. siirtymätasausjärjestelmä jakaa mielipiteitä. Todettiin, että kenenkään ei pitäisi hyötyä tai kärsiä pysyvästi siirtymävaiheen ratkaisujen takia.
- Osa keskustelijoista piti rahoitusmallin tarveperustaisuutta ongelmallisena lähtökohtana, mm. sosiaalihuollon ja hyte-kertoimen näkökulmasta, koska toimeentulotuki on hyte-kerrointa vähentävä tekijä. Tunnistettiin myös, että sosiaalihuollon palvelutarpeen hoitamatta jättäminen lisää palvelutarvetta terveydenhuollossa.
- Valtion ja hyvinvointialueiden talouden vuosikellojen epäsynkronisuus on ongelma.
- Rahoituksessa tulisi seurata yhteiskunnan muu kehitys, ja huomioida mm. inflaation vaikutus.
- Rahoituksen tarvetekijöitä tulisi laajentaa koskemaan myös muiden kuin hyvinvointialueen kuntien asukkaiden palvelutarpeet, esim. matkailijat, sekä valmius- ja varautumistoiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Tanja Rantanen kommentoi keskustelun lopussa, että siirtymäkausia tarvitaan, jotta muutoksiin voidaan sopeutua. Päätös pysyvästä siirtymätasauksesta on sisältänyt poliittista harkintaa. Kehittämistarpeina on tunnistettavissa vuoropuhelun lisääminen alueiden kanssa ja vuosikellon parantaminen.

Juha Majanen totesi, että rahoitusmallia kehitetään niin avoimesti kuin mahdollista. Työssä tarvitaan kykyä tuottaa erilaisia laskelmia ja kykyä ymmärtää eri tekijöiden vaikutuksia. Tiivis vuoropuhelu alueiden kanssa on kannatettavaa. Hyvinvointialueiden toiminta linkittyy vahvasti muuhun yhteiskuntaan ja muille toimialoille. Rahoituksen ennakoitavuus ja läpinäkyvyys on tärkeää.

Merkittiin esittely ja käyty keskustelu tiedoksi neuvottelukunnalle.

7. Ilmoitusasiat

8. Tiedoksi

- Hyvinvointialueiden tehtäviä ja toimintaa ohjaavat ministeriöt järjestävät torstaina 3.10.2024 klo 17.30-19.30 kaikille aluevaltuutetuille ja varavaltuutetuille ajankohtaisasioiden infotilaisuuden, jossa käsitellään mm. valmistelussa olevia lainsäädäntömuutoksia ja talousnäkymiä. Kutsu tilaisuuteen on lähetetty alueiden kirjaamoille, joilta on pyydetty viestin edelleen lähettämistä.

9. Muut esille tulevat asiat

Keskusteltiin alueiden lainanottovaltuuksista ja lyhytaikaisen lainan määrästä sekä lainoituksesta poikkeusoloissa. Todettiin, että selvitys hyvinvointialueiden pääomahuollosta on käynnistymässä. Selvityksen tulisi valmistua viimeistään puoliväliriiheen mennessä.

10. Seuraavan kokouksen ajankohta

Ma 2.12. klo 9-11.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.50.